

เอกสารประกอบการสอน
รายวิชา EDA 1201
การเขียนแบบเพื่อการออกแบบนิทรรศการและตกแต่งภายใน

อาจารย์ผู้สอน : อ.กัลยาณี มุ่งเขตกลาง

สาขาวิชาการออกแบบนิทรรศการและแอนิเมชันสามมิติ
คณะวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

“เส้น” ในงานเขียนแบบ

องค์ประกอบของงานเขียนแบบทุกชนิด ก็คือ “เส้น” ไม่ว่าจะเป็นเส้นโค้ง เส้นตรง หรือแม้แต่วงกลม หรือรูปต่าง ๆ เมื่ออยู่ในลักษณะ 2 มิติ โดยเส้นต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในงานเขียนแบบทุกชนิดจะมีความหมาย เป็นสื่อสัญลักษณ์ที่แสดงให้ผู้อ่านแบบหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง ทราบถึงความหมายและความสำคัญ

การเขียนเส้น เขียนรูปทรงต่าง ๆ ในงานสถาปัตยกรรมจะเริ่มต้นด้วยเส้นร่างด้วยดินสอเส้นบาง ๆ พอมองเห็น เมื่อเขียนและตรวจแก้ไขไปจนได้รูปทรงที่ต้องการ แล้วจึงลงเส้นทึบหรือเส้นจริง ไม่ว่าจะลงเส้นด้วย ดินสอหรือปากกา (กฤษฎา อินทรสถิตย์. 2546:26)

EDA 1201 การเขียนแบบเพื่อการออกแบบวิศวกรรมและตกแต่งภายใน

เส้นชนิดต่าง ๆ ที่ใช้ในงานเขียนแบบ

(กฤษฎา อินทรสถิตย์. 2546:26)

เส้นแสดงแบบ (Visible Line)	
เส้นแสดงส่วนที่มองไม่เห็น (Invisible Line)	
เส้นประ (Dash Line)	
เส้นแนวทแยงและแกนกลาง (Center Line)	
เส้นแสดงแนวอ้างอิงและยืนยัน (Witness Line)	
เส้นแสดงระยะ (Dimension Line)	
เส้นแสดงแนวตัด (Cutting Plane Line)	
เส้นแสดงแนวตัดส่วน (Break Line)	

1) เส้นแสดงแบบ (Visible Line)

เส้นแสดงวัตถุที่มองเห็นได้ (Visible Line) เป็นเส้นขอบของวัตถุหรือขอบของระนาบ เส้นที่เกิดจากการพับของระนาบผิววัตถุ เส้นของวัตถุที่มองเห็นได้นี้จะเขียนเป็นเส้นทึบ ซึ่งการเขียนเส้นจะต้องเขียนบรรจบให้มุดต่อเข้าหากันและในการเขียนความหนาของเส้นภายนอกของวัตถุจะเป็นเส้นหนัก และเส้นภายในของวัตถุจะใช้เส้นเบา

2) เส้นแสดงส่วนที่มองไม่เห็น (INVISIBLE LINE)

เส้นที่ถูกบังหรือเส้นที่อยู่ภายในวัตถุที่มองไม่เห็น แต่ต้องแสดงให้เห็นทราบ อาจจะเป็นเส้นขอบของระนาบหรือเส้นตัดกันแต่อยู่ด้านหลังหรืออยู่ภายในของวัตถุ จึงมองไม่เห็นจากด้านที่มอง เส้นชนิดนี้จะแสดงในรูปของเส้นประ

3) เส้นแนวกึ่งกลางและแกนกลาง (Center Line)

เมื่อต้องการแสดงแนวกึ่งกลางของวัตถุหรือแนวศูนย์กลางของวงกลมจะใช้เส้นที่มีลักษณะเหมือนเส้นประ แต่มีจุดคั่นระหว่างเส้นตรงเล็ก ๆ ในเส้นประ แสดงโดยเส้นแกนกลางของวัตถุ ถ้าตัดกันจะตัดกันเป็นกากบาท เพื่อแสดงจุดตัดของแกนทั้งสองเสมอ

4) เส้นแสดงระยะ (Dimension Line)

เป็นเส้นที่ขนานกันกับแนววัตถุที่จะทำการวัดหรือบอกระยะของวัตถุหรืออาคาร เส้นระยะจะบอกความยาวของด้านกว้าง ด้านยาว และความสูงของวัตถุ

เส้นระยะเริ่มต้นและสิ้นสุดตรงเส้นกำกับ (Witness Line) ซึ่งเป็นเส้นที่ต่อยื่นออกจากปลายของด้านวัตถุมาตัดตั้งฉากกับเส้นระยะตรงจุดตัดระหว่างเส้นระยะกับเส้นยืนยืนเขียนเป็นหัวลูกศร จุดกลม ๆ ทึบ ๆ วงกลมเล็ก ๆ หรือเป็นเส้นเฉียง 45 องศาเล็ก ๆ โดยปลายเส้นด้านบนอยู่ในทิศ 1.30 นาฬิกา

5) เส้นแสดงแนวตัด (Cutting Plane Line)

เส้นแนวตัดผ่านวัตถุ เป็นเส้นที่เขียนในแบบเพื่อแสดงแนวที่ระนาบตัด ซึ่งเป็นระนาบสมมติตัดผ่านวัตถุหรืออาคาร ระนาบที่ตัดนี้ตัดผ่านวัตถุในแนวตั้งฉากกับระนาบพื้นหรือขนานกับระนาบพื้นเท่านั้น

การตัดผ่านวัตถุก็เพื่อแสดงหน้าตัด รูปตัด (Section) ของวัตถุหรืออาคารเพื่อแสดงโครงสร้างและลักษณะภายในของวัตถุหรืออาคาร

เส้นระนาบตัดนี้ เขียนเป็นเส้นขีดยาวหนึ่งขีดต่อด้วยขีดสั้นสองขีดต่อเนื่องกันไป ตรงปลายทั้งสองของเส้นแนวระนาบตัดมีหัวลูกศรแสดงทิศทางของการแสดงหน้าตัดของวัตถุในแนวตัดรูปตัด

6) เส้นแสดงแนวตัดส่วน (Break Line)

เป็นเส้นที่บ่งถึงความต่อเนื่องของวัตถุ แต่เนื่องจากเนื้อที่บนกระดาษเขียนแบบมีจำกัด ไม่สามารถเขียนรูปเต็มของวัตถุได้ จำเป็นต้องย่อตัดทอนความยาวที่แท้จริงของวัตถุในแบบให้สั้นลง แต่การแสดงตัวเลขบอกระยะจะต้องแสดงตัวเลขระยะแท้จริง สัดส่วนของวัตถุที่ปรากฏ ในแบบไม่ใช่สัดส่วนจริง

ลักษณะของเส้นจะเป็นเส้นตรงพาดผ่านวัตถุหรืออาคารและมีเส้นสลับฟันปลาอยู่ตรงกลางเส้น